

...

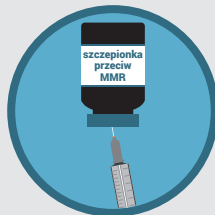
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA (MMR)

CO POWINIENES WIEDZIEĆ NA TEN TEMAT?

...

CZY JESTEŚ PEWIEN, ŻE JESTEŚ CHRONIONY PRZED MMR?

ZDOBĄDŹ INFORMACJE! ZASZCZEP SIĘ! ZDOBĄDŹ OCHRONĘ!

PAMIĘTAJ, ŻE:

- Przed wprowadzeniem szczepionki przeciwko odrze w latach 60-tych XX wieku, odnotowywano tysiące przypadków zachorowań wśród dzieci
- Odra rozprzestrzenia się bardzo szybko drogą kropelkową
- Dorośli urodzeni przed 1957 rokiem są zazwyczaj odporni na zachorowanie na odrę
- Dorośli urodzeni po 1957 powinni posiadać dowód na odporność przeciwko odrze, śwince i różyczce lub potwierdzenie na przyjęcie 2 dawek szczepionki MMR
- Wszystkie kobiety w wieku rozrodczym powinny znać swój poziom odporności przeciwko różyczce
- W przypadku wystąpienia świnki w szpitalu, podanie trzeciej dawki szczepionki MMR pomoże w kontroli choroby

KIEDY I W JAKI SPOSÓB UZYSKAĆ SZCZEPIONKĘ PRZECIW ODRZE, ŚWINCIE I RÓŻYCZCE (MMR)?

Szczepionkę **MMR** podaje się podskórnie zgodnie ze schematem 2 dawek, w odstępie przynajmniej 4 tygodni

**SZCZEPIONKA
MMR**

Jeśli pierwsza dawka szczepionki została podana w przeszłości (w trakcie lub po upływie pierwszego roku życia) wówczas kolejna dawka może zostać podana w dowolnym czasie

Szczepionka **MMR** zawiera żywe, atenuowane wirusy odry, różyczki oraz świnki.

**SZCZEPIONKA
MMR**

KTO POWINIEN ZOSTAĆ ZASZCZEPIONY PRZECIWKO ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE (MMR)?

Pracownicy służby zdrowia

(w tym szeroko rozumiany personel medyczny oraz wolontariusze) urodzeni po 1957 roku, którzy są w stałym kontakcie z pacjentami – w celu uzyskania pełnej ochrony powinni oni otrzymać 2 dawki szczepionki

Pracownicy służby zdrowia

- narażeni na zachorowanie na odrę, świnkę lub różyczkę, w celu uniknięcia choroby lub jej ewentualnych powikłań powinni otrzymać szczepionkę MMR w przeciągu 72 godzin od narażenia na zachorowanie:
- W celu uniknięcia choroby, osoby nieposiadające odporności, a znajdujące się w grupie osób o wysokim ryzyku powikłań, wymagają dodatkowo podania Immunoglobuliny IV (IVIG)
- Pracownicy służby zdrowia będące w ciąży nie powinny otrzymać szczepionki przeciw śwince, odrze lub różyczce jedynie Immunoglobulinę IV

SKUTECZNOŚĆ SZCZEPIONKI PRZECIWIW ODRZE, ŚWINCE, RÓŻYCZCE (MMR)

1 DAWKA

Pierwsza dawka szczepionki MMR (podana w trakcie lub po pierwszym roku życia) zapewnia:

- 95% ochrony przeciw odrze
- 80% ochrony przeciw śwince
- 90% ochrony przeciw różyczce, prawdopodobnie odsetek ten jest nawet wyższy

2 DAWKI

2 dawki szczepionki MMR, podane w odstępie minimum czterech tygodni zapewniają:

- 99.7% ochronę przeciw odrze; jednakże maksymalnie 5% zaszczepionych osób może stracić odporność w przeciągu kolejnych lat
- 80-95% ochrony przeciw śwince; jednakże ostatnie epidemie obejmujące również młodych dorosłych w pełni odpornych na świnkę wskazują na obniżenie odporności i w związku z tym istnieje konieczność podania 3-ej dawki szczepionki w celu kontroli epidemii.

CHOROBA W SKRÓCIE

Stosowanie szczepionki MMR zmniejszyło się w krajach UE, co przyczyniło się do wyróżnienia populacji podatnej na zachorowania oraz w ostatnich latach do zgłaszania ognisk zapalnych wszystkich trzech chorób zakaźnych – odrę, różyczki oraz świnki:

.....

Przed upowszechnieniem szczepień przeciw odrze, choroba ta występowała w całej Europie i co 2-5 lat powodowała sezonowe epidemie. Wprowadzenie szczepionki przeciw odrze w latach 60-tych XX wieku, do roku 2001 zmniejszyło liczbę zachorowań o 99%. Od tego czasu odnotowano wzrost liczby zachorowań na odrę w krajach Unii Europejskiej, zwłaszcza późną zimą oraz wczesną wiosną. W 2011 roku zarejestrowano ponad 30 000 zachorowań wśród mieszkańców Unii Europejskiej

.....

Świnka nadal jest często występującą chorobą wśród mieszkańców Unii Europejskiej, w latach 2001-2008 odnotowana prawie 950 000 przypadków tej choroby

.....

W ostatnich latach największy wzrost zachorowań na różyczkę odnotowano w 2008 roku, choć co roku pojawiają się kolejne przypadki. W 2013 roku wiele przypadków zachorowań na różyczkę odnotowano w Polsce

ODRA

OBJAWY

Okres wylęgania:

10-12 dni (wysypka pojawia się ok. 14 dni po zakażeniu)

Odra powodowana jest przez wirus RNA. Do początkowych objawów należą: kaszel, katar, zapalenie spojówek oraz gorączka. Wysypka na błonach śluzowych (plamki Koplika) pojawia się na błonie śluzowej policzka 1-2 dni przed wystąpieniem wysypki na ciele. Grudkowo-rumieniowa wysypka pojawia się po 2-4 dniach od wystąpienia pierwszych objawów i rozprzestrzenia się od głowy na resztę ciała. Wysypka zazwyczaj ma tendencje do zlewania się miejscowo i blednie przy ucisku. Śmiertelność występuje wśród niemowląt, dzieci niedożywionych oraz dorosłych pozbawionych odporności. Dorośli są bardziej narażeni na powikłania.

LECZENIE

Obecnie nie istnieją specyficzne metody leczenia odry, wskazane jest leczenie objawowe mające na celu niedopuszczenie do odwodnienia oraz obniżenie gorączki.

ŚWINKA

OBJAWY

Okres wylęgania:

12-25 dni (zwykle 16-18 dni)

Świnka (nagminne zapalenie ślinianek przyusznych) wywołana jest przez wirus RNA. Do pierwszych jej objawów należą: gorączka, ból głowy, bóle mięśni, brak apetytu, obrzęk ślinianek - zazwyczaj ślinianki przyusznej. U 20-30% pacjentów choroba przebiega bezobjawowo, a u mniej niż 10% pacjentów może wystąpić zapalenie opon mózgowych.

LECZENIE

Obecnie nie istnieją specyficzne metody leczenia świnki, potrzebna jest terapia objawowa.

RÓŻYCZKA

OBJAWY

Okres wylęgania:

12-13 dni (do 14 dni)

Różyczka wywoływana jest przez wirus RNA różyczki. Do objawów należą grudkowa wysypka, powiększenie węzłów chłonnych, przemijające zapaleniem stawów (głównie u kobiet), infekcje górnych dróg oddechowych i czasem niewielka gorączka. 20-50% przypadków choroby może przebiegać bezobjawowo.

Różyczka może mieć poważne konsekwencje u kobiet w ciąży. Zachorowanie na nią w pierwszym trymestrze ciąży może doprowadzić do śmierci płodu lub ciężkich wad wrodzonych zwanych zespołem różyczki wrodzonej (CRS).

LECZENIE

Obecnie nie istnieją specyficzne metody leczenia różyczki, potrzebna jest terapia objawowa.

ODRA

- Śmiertelność występuje w 1-3/1000 przypadków (większe prawdopodobieństwo u osób z upośledzoną odpornością, przedszkolaków oraz dzieci niedożywionych)
- Zapalenie ucha środkowego (7-9%)
- Drgawki
- Zapalenie płuc (1-6%)
- Biegunka (8%)
- Zapalenie mózgu (1/1000–2000 przypadków), prowadzące do powikłań neurologicznych
- Poprzeczne zapalenie rdzenia z przemijającym porażeniem
- Podostre stwardniające zapalenie mózgu (SSPE), występuje 7-10 lat po chorobie (1/100 000 przypadków)
- U osób dorosłych występuje wysokie ryzyko powikłań

ŚWINKA

- Zapalenie jądra (25-50% po okresie pokwitania)
- Zapalenie jajnika (w przypadku 5% zapalenie jajników po okresie pokwitania)
- Zapalenie sutka
- Zapalenie stawów
- Zapalenie mięśnia sercowego
- Zapalenie trzustki
- Zapalenie tarczycy
- Kłębkowe zapalenie nerek
- Zapalenie mózgu lub zapalenie opon mózgowych (<10%), ataksja mózdkowa,
- Poprzeczne zapalenie rdzenia
- Zapalenie nerwu słuchowego, co może prowadzić do utraty słuchu (1/3 400 - 1/20 000 przypadków)
- U osób dorosłych istnieje duże ryzyko powikłań

RÓŻYCZKA

- Drgawki gorączkowe
- Zapalenie ucha środkowego
- Wymioty i biegunka
- Zapalenie płuc
- Zapalenie mózgu (1/6 000 przypadków)
- Małopłytkowość (1/3 000 przypadków)

OBJAWY UBOCZNE ZWIĄZANE ZE SZCZEPIENIAMI PRZECIWKO ODRZE, ŚWINCE, RÓŻYCZCE:

RYZYKA

Łagodne

(najczęściej występujące)

Zazwyczaj występujące
6-14 dni po szczepieniu

- Gorączka (1/6 szczepień)
- Łagodna wysypka (5%)
- Powiększenie węzłów chłonnych (1/75 przypadków)

Umiarkowane (rzadko występujące)

- Drgawki gorączkowe (1/3000 zaszczepionych niemowląt)
- Bóle stawów (25%) lub zapalenie stawów (10% - głównie małych stawów wśród młodzieży oraz dorosłych kobiet 7-21 dni po szczepieniu)
- Przemijająca małopłytkowość (1/30 000 zaszczepionych)

Ciężkie

(występujące rzadko lub bardzo rzadko)

- Ciężkie reakcje alergiczne (1/1 000 000 szczepień)
- Przemijające parestezje oraz bóle kończyn
- Zapalenie jądra
- Zapalenie ślinianki przyusznej
- Aseptyczne zapalenie opon mózgowych
- Świąd
- Skaza krwotoczna

GDZIE MOŻNA ZNALEŹĆ WIĘCEJ INFORMACJI?

1. Krajowe Rekomendacje szczepień dla dorosłych
<http://www.szczepienia.pl>
2. In translations the country resource on vaccines
http://www.szczepienia.pl/Szczepienia/Szczepienia_przeciw_odrze_swince_rozyczce.aspx
3. www.who.int
4. www.cdc.gov
5. www.vaccines.gov
6. www.vaccineinformation.org
7. www.ncirs.edu.au
8. Immunization Action Coalition (IAC): www.immunize.org/

HProImmune

Promotion of Immunization for Health Professionals in Europe

www.hproimmune.eu

**NOFER INSTITUTE
OF OCCUPATIONAL
MEDICINE**

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union